

原語論壇

Aboriginal 原語フォーラム
Language Forum

talo'an 阿美語的會所

talo'an——アミ語の「集会所」
talo'an, "Meeting Hall" in the 'Amis Language

文 | 陳金龍 (政大版九年一貫原住民族語教材海岸阿美語主編)

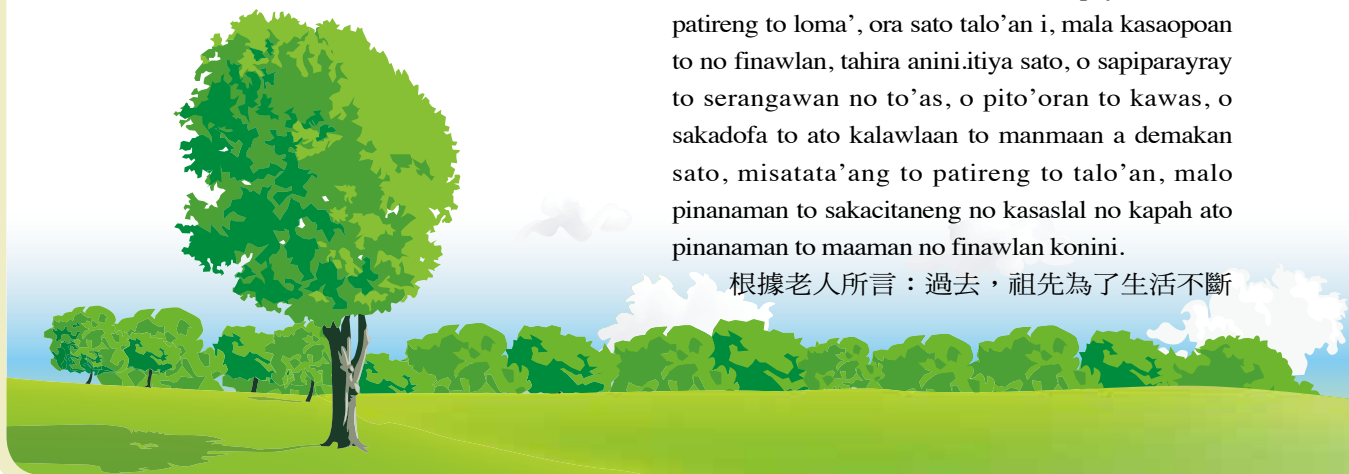
O talo'an hananay, itini i kasaniyaro' no Pangcah caayay kalalecad ko سوال. itira i kasaniyaro' no Kalingko, o soraratan han nangra; o Falangaw ato Palidaw i, o sfi han nangra; itini pasawali a Pangcah, nai Fakong tangsa i Kakacawan, o talo'an han nangra; katimotimol to no Kakacawan, o sfi/talo'an mato cacamol sananay ko pangangan nangra. orasaka, o soraratan/sfi/talo'an o todongay to o kasaopooan, kalaccayan no kasaslal no niyaro', roma to i, o Kapolongan mitayal to dadmaken no niyaro' ato kalaccayan no demak. saka caay ka patodong ko no mato'asay, no kapah ato no fafahyan a talo'an.

阿美族對talo'an (會所) 一詞，不同地區有

不同的講法。在花蓮地區各部落稱為soraratan；Falangaw (馬蘭阿美) 及Palidw (恆春阿美) 均稱sfi (集會所)；至於海岸阿美Kakacawan (長濱鄉)、Fakong (豐濱鄉)，均稱之為talo'an。往南方Madawdaw (成功鎮)、Fafokod (東河鄉)，則sfi和talo'an互用之。部落會所不僅是年齡組織中心 (kasaopo'an no kasaslal)，同時也是部落公共事務與集體行動中心，故未另外設置老人會所、青年會所及婦女會所。

O سوال no mato'asay. Itiya ho, mikilim to ka'oripan honihoni a mafolaw malinah ko to'as ho, icowa pahrek itira paynonor patireng to talo'an, no kapolongan to a loma' sanay ko tatodong nira. ikor to sa alomaloman sato ko tamdaw, ala paytemek sato patireng to loma', ora sato talo'an i, mala kasaopooan to no finawlan, tahira anini. itiya sato, o sapiparayray to serangawan no to'as, o pito'oran to kawas, o sakadofa to ato kalawlaan to manmaan a demakan sato, misatata'ang to patireng to talo'an, malo pinanaman to sakacitaneng no kasaslal no kapah ato pinanaman to maaman no finawlan konini.

根據老人所言：過去，祖先為了生活不斷

的遷徙，尋找能夠安居的處所，到達某定點就臨時搭蓋talo'an（茅草屋），talo'an成為「共同的房子」之意，後來人數陸續的增加，各立門戶而形成一個部落，talo'an變成集會之處，直到今日。為了承襲傳統文化、宗教、經濟及社會等活動。talo'an擴建成大型房屋，做為年齡組織學習技能、集體訓練的處所。

Kakowapingan ho, o safitay no kowaping, cahocaho mirawraw, misamsam, mi'odang to fafahiyan no niyaro', saka, itiya i ka'ayaw no talo'an mipatireng to takaraway pikacawan no kapah, malamidipangay to niyaro' ko talo'an. To romi'ami'ad i, itira ko mato'asay mitolik to fasolan, tapila', misi'oway ato kalomaan no loma' a lalosidan, pawsapawsa han no iloma'ay to sakalahok. dadaya to o kasaslsl to a kapah, itira sa i talo'an mafoti' tahira sa idafak ta minokay.

清朝時期，清軍經常藉故騷擾族人、調戲婦女，更強化talo'an做為守護部落的據點；同時，talo'an前方豎立pikacawan（瞭望台）。日常生活中，talo'an只留老人在talo'an從事私人編織和竹木工，晚上，年齡組織則在talo'an裡睡覺。

Tinako to niyaro' no Ciwkangan, tahira to i 1946 a mihcaan, ira to ko no roma pito'oran (kiyokay), o misafinawlan sanay a rekar, mato lasawad lasawad sanay to, o 'icel no mama no kapah i kasaslalan awaay to, o talo'an sato edeng to o piilisan to mihcahan ato kapolongan pakafana to lihaf no Cengfo, mato tanengnengan to ko talo'an.

以台東長光部落為例，1946年，受到外來宗教影響，部落社會組織逐漸瓦解，年齡階級制度的式微，也導致mama no kapah的權力沒落。talo'an除了舉行每年一度的豐年祭或集會等外，talo'an已形同虛設。

1964 a mihcaan o kapah ato kaying, tato'oto'or

sato tayra i Tokay misiyakay a matayal, o linciw to ko citodongay to demak no niyaro', ccay ko elin ccay ko linciw, misingkiw ho to ccay malalinciw-ciw, mamislsil to dademaken no linciw ato demak no niyaro', itiya to mafalic to ko ngangan no talo'an, o hotoncongasing han to.

1964年，青年陸續赴北部及南部工作謀生，部落事務改為鄰長管理，每一鄰有一個鄰長，另外再遴選某一個人擔任鄰長長（阿美族語稱為linciw-ciw，華語借用詞：鄰長-長），做為調度部落事務、支配鄰長職務的人，當時talo'an已改為活動中心之名稱。

1993 a mihcaan palowad to sakacakat no siyako a Syi-hoy no Ciwkangan, ona licikay lima kosafaw ko tamdaw, liciciw ccay, songkanci ccay; kanci lalima mamidemak to kalomaan a dademaken no siyako. Tapang patireng tonini, nanay macakacakat, makadofah ko 'orip no niyaro, parotoc to srangawan, patireng to sakalihaday, masasipadapadang a marikec malaccay ko niyaro', itini i talo'an ko halalowadan a matayal.

1993年，長濱鄉的長光社區發展協會成立，由理事長、總幹事、理事會共15位組成，其中監事5位，負責推動社區事務。目的在促進社區發展、增進居民福利、傳承傳統文化、建設安和融洽、團結互助的社會，都是以talo'an做為運作的中心。

Nano to'as tahanini, ano masamaamaan mafalic ko lekakawa no kanatal, i niyaro' no Pangcah caay ko mamalasawad ko talo'an hananay no niyaro', nawhan, laloma' no talo'an maparo, matomes ko taneng no tato'asan.

自古至今，無論國家政策如何改變，原住民族部落的talo'an，永遠不會消失，因為talo'an內充滿著祖先的智慧與技能。◆